

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**

Directie Natuur en Biodiversiteit

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk

DGAN-NB / 16022255

Uw kenmerk

2016Z02074

Datum 2 maart 2016

Betreft Beantwoording vragen inzake het opstappen van NVV, NVP en NMV uit
het overleg over de PAS

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het lid Lodders (VVD) over het
bericht 'NVV, NVP en NMV stappen uit overleg PAS met ministerie van
Economische Zaken' (TK 2016Z02074, ingezonden 2 februari 2016).

1

Bent u bekend met het bericht 'NVV, NVP en NMV stappen uit overleg PAS met
ministerie van Economische Zaken.'?¹

Antwoord

Ja.

2

Klopt de berichtgeving dat zowel de Nederlandse Vakbond Varkenshouders (NVV),
de Nederlandse Vakbond Pluimveehouders (NVP) en de Nederlandse
Melkveehouders Vakbond (NMV) per direct uit het overleg zijn gestapt met uw
ministerie over het Programma Aanpak Stikstof (PAS)? Zo ja, wat is uw reactie op
het opstappen van deze organisaties uit het overleg?

Antwoord

De genoemde vakbonden hebben op 29 januari jl. een brief aan mijn ministerie
gestuurd, waarin ze aangaven uit het ambtelijk overleg over de PAS met mijn
ministerie te stappen. Met de partners van de overeenkomst Generieke
Maatregelen, waaronder LTO, NMV, NVV en NVP, heeft op 22 oktober 2015 een
eerste overleg plaatsgevonden over mogelijke maatregelen voor het
reservepakket. Naar aanleiding van de discussie is afgesproken de verdere
ontwikkeling van reservemaatregelen voor de sector landbouw te laten wachten
op de uitkomsten van een bestuurlijk overleg met de partners van de
overeenkomst. Op basis daarvan zouden de vervolgstappen ten aanzien van de
verdere uitwerking van het reservepakket worden bepaald. Dit bestuurlijk overleg

---

¹ http://www.nvv.nl/nieuws/show?news_id=nvv-nvp-en-nmv-stappen-uit-overleg-pas-met-ministerie-ez

is voorzien in het voorjaar van 2016. Ik betreur het dat de landbouwwakbonden de beslissing hebben genomen nu het overleg op te schorten en niet eerst het bestuurlijk overleg aan te gaan. Ik hecht groot belang aan overleg met alle partners van de overeenkomst. De drie organisaties zijn uitgenodigd om de bezwaren en zorgen te bespreken.

3

Wat is uw reactie op het feit dat deze organisaties niet gekend zijn in uw afspraken met het ministerie Infrastructuur en Milieu, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) ten aanzien van een extra reservepakket aan Generieke Maatregelen, en dat de sector pas 10 maanden later is geïnformeerd over het bestaan van dit extra reservepakket?

Antwoord

Het besluit om een reservepakket aan generieke maatregelen in te stellen om tegenvallers op te kunnen vangen is door de bestuurlijke partners van de PAS (het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, de 12 provincies en het Ministerie van Defensie) op 19 december 2014 in het bestuurlijk overleg PAS genomen. In het AO PAS van 1 april 2015 is met de Kamer gesproken over de maatregelen in de PAS en de noodzaak om maatregelen achter de hand te hebben. Hierbij is ook het advies van de commissie MER betrokken om 'maatregelen achter de hand' nader uit te werken.

In het bestuurlijk overleg PAS van 2 april 2015 zijn door de bestuurlijke partners van de PAS nadere afspraken gemaakt over de inwerkingtreding van de PAS. In de brief TK 33037, nr. 151) van 14 april 2015 is de Tweede Kamer geïnformeerd over deze bestuurlijke afspraken. Dit betrof onder andere afspraken over het verwerken van de voorlopige aanbevelingen van de commissie MER en het vaststellen van een reservepakket aan generieke maatregelen. In het PAS-programma is vervolgens aangekondigd dat dit reservepakket van maatregelen in ontwikkeling is. Dit is ook in de brief (TK 33037, nr. 155) van 6 juli 2015 gemeld en het is voor de haalbaarheid en betaalbaarheid van belang dat dit pakket wordt doorgerekend en besproken met de sectoren. Vermeld is dat deze acties na de zomer van 2015 zouden plaatsvinden.

Conform bovengenoemde brief is op 22 oktober 2015 op ambtelijk niveau een open gesprek geweest met de landbouwsector, inclusief de bovengenoemde landbouwwakbonden, over de mogelijkheden. In deze bijeenkomst is afgesproken eerst een bestuurlijk overleg te houden tussen de partners van de overeenkomst Generieke Maatregelen, waarin besloten zou worden hoe verder te gaan met het landbouwonderdeel in het reservepakket. Daarnaast is in het Platform Maatschappelijke Organisaties, waarin ook de vakbonden zitting hebben, op 3 september 2015 het proces om tot een reservepakket te komen toegelicht en is in een vervolgoverleg op 1 december 2015 meer inhoudelijk gesproken.

4

Hoe vindt u dit sluimerende reservepakket aan Generieke Maatregelen passen

binnen het afgesproken Convenant Maatregelen PAS tussen de overheid en de veehouderijsectoren?

Antwoord

De overeenkomst Generieke Maatregelen en de daarin afgesproken emissiedaling vormt een wezenlijk onderdeel voor het functioneren van de PAS. Het reservepakket wordt voorbereid, zodat er maatregelen klaarliggen die indien nodig snel ingevoerd kunnen worden als uit de monitoring blijkt dat de uitgangspunten van de PAS (voldoende dalende emissie en tot staan brengen van de achteruitgang van de natuur) niet gehaald worden.

5

Waarom is dit sluimerende reservepakket aan Generieke Maatregelen niet op tafel gelegd bij de gesprekken met de sector bij het opstellen van het convenant?

Antwoord

Ten tijde van het opstellen van de overeenkomst Generieke Maatregelen was er nog geen sprake van ontwikkeling van een reservepakket.

6

Wat vindt u van de oproep van de NVV, NVP en NMV om de afspraken uit het convenant met de sector (10 kiloton reductie van de ammoniakuitstoot door de veehouderij en vervolgens 56% van de depositieruimte die hiermee vrijkomt weer te reserveren voor de veehouderij), vast te leggen?

Antwoord

De bedoelde afspraken zijn vastgelegd in de overeenkomst Generieke Maatregelen. De toenmalige staatssecretaris heeft meermalen, ook in uw Kamer, aangegeven zich aan de afspraken uit deze overeenkomst te houden. Mocht uit de PAS-monitoring blijken dat er minder dan 56% van de ontwikkelruimte als gevolg van de maatregelen uit de overeenkomst beschikbaar is gesteld voor de veehouderij gedurende de eerste 3 jaren van het programma, dan biedt de PAS de mogelijkheid om de ruimte in het tweede tijdvak expliciet te reserveren voor de veehouderij. Ter illustratie, op dit moment zijn circa 3600 meldingen en vergunningaanvragen gedaan sinds de inwerkingtreding van de PAS op 1 juli 2015, hiervan is meer dan 90% afkomstig van de landbouwsector.

7

Kunt u tevens aangeven hoe het staat met de convenanten met andere sectoren zoals de industrie?

Antwoord

In het programma PAS is aangegeven dat met andere sectoren overeenkomsten mogelijk zijn. Ik ben met het havenbedrijf Rotterdam constructief in gesprek over de mogelijkheden van een convenant.

8

Bent u van mening dat het zorgvuldig is om de sector nu, nadat de PAS enkele maanden in werking is, te confronteren met dit reservepakket dat al die tijd boven de markt hing waar zij geen kennis van hadden en geen invloed op hebben gehad? Zo ja, kunt u aangeven waarom het niet noodzakelijk was om de partners bij het Convenant Maatregelen PAS te kennen in dit reservepakket omdat het wel degelijk van invloed is op het Convenant?

Antwoord

Ik verwijs u hiervoor naar het antwoord op vraag 3.

9

Deelt u de mening dat het van groot belang is voor een goede uitwerking van de PAS dat de veehouderijsectoren aan tafel zitten bij het overleg? Zo ja, wat gaat u nu ondernemen om de NVV, NVP en NMV weer aan tafel te krijgen? Zo nee, waarom acht u het niet van belang dat de bovengenoemde partijen deelnemen aan het overleg?

Antwoord

Het is wat mij betreft geen punt van discussie dat sectoren betrokken worden bij de ontwikkeling van een reservepakket. Mijn ambtsvoorganger heeft dat ook aangekondigd in het programma PAS dat op 1 juli 2015 inwerking is getreden. Naar aanleiding van de brief aan mijn ministerie zijn de voorzitters van de landbouwwakbonden uitgenodigd voor een gesprek om de ontstane situatie te bespreken over de volle breedte van de PAS.

10

Kunt u aangeven wanneer de Kamer de volgende voortgangsrapportage mag ontvangen met betrekking tot de PAS?

Antwoord

Ik ben voornemens de Kamer in april van dit jaar te informeren over de voortgang van de PAS. In het najaar zal ik de Kamer informeren aan de hand van een evaluatie van het eerste jaar van de PAS, zoals ik heb gemeld in de brief van 18 december 2015 (TK 33037, nr. 174).

(w.g.) Martijn van Dam
Staatssecretaris van Economische Zaken